

Денис Карпович
студент гр. ФФАМ-21,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
Науковий керівник: к.е.н., доцент Володимир Дмитрів

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІСКАЛЬНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ В УКРАЇНІ

Безсумнівно, що фіскальна політика використовує оподаткування та перерозподіл бюджетних коштів для вилучення частини грошового потоку для досягнення національних інституційних, економічних, політичних та соціальних цілей, що матиме значний вплив на загальну пропозицію та попит. Першочерговим завданням країни є стабілізація економіки, яка зазвичай досягається за допомогою інструментів фіскальної політики, тобто шляхом маніпулювання державними видатками та податками. Однак слід пам'ятати, що фіскальна політика створюватиме ситуації, коли певні статті державних витрат не завжди доцільні.

Але необхідно зазначити, що крім макроекономічних заходів державного регулювання існують також мікрорівні, першими з яких є елементи формування та розподілу прибутку (амортизація, заробітна плата, розподіл прибутку, інститути управління тощо). Важливим фінансовим інструментом мікрорівня є структура управління підприємств та об'єднань підприємств. Вони самостійно визначають складові свого фінансового механізму: системи та процедури оплати праці, напрямок і частку розподілу прибутку. Від успішної організації управління та ефективності фінансових інструментів залежать ефективність і фінансові результати підприємства.

Руйнівний вплив пандемії COVID-19 та ескалація нерівності в усьому світі підвищили попит населення на ефективні системи охорони здоров'я та соціального захисту, отриманням населенням якісної освіти та забезпечення сучасною інфраструктурою. Відповідні дослідження знайшли відображення в реальному процесі трансформації державних фінансів у багатьох країнах та консультативній роботі щодо її подальшого розвитку. Для встановлення збалансованої економічної моделі Україні слід розглянути глобальний процес, а саме фінансування охорони здоров'я.

В Україні органи охорони здоров'я, під час кризи надали, на жаль, пацієнтам мінімальну допомогу, а підприємства та їхні працівники, які постраждали від блокади, отримали символічну фінансову підтримку від держави. Під час кризи в Україні, пов'язаної з COVID-19, вартість програми фінансової допомоги становила 4,3% ВВП, що в 1,5 рази нижче середнього показника на ринках, що розвиваються, і в 6 разів вище середнього в розвинених країнах [1].

Однак, у той же час фіскальна політика України на 2020-2021 роки підтримала сукупний попит і забезпечила певну підтримку в економічній та медичній сферах. Таким чином, фіскальне стимулювання України є позитивним у 2020 та 2021 роках – 2,4% та 1,8% ВВП [2]. Варто зазначити, що фіскальний

стимул розраховується на основі дефіциту скоригованого первинного балансу поточного та попереднього циклів. У цьому випадку він дорівнює різниці між національним доходом та основними витратами, скоригованої відповідно до розміру розриву ВВП. Отже, позитивне значення фіскального стимулювання свідчить про реалізацію в країні політики фіскальної експансії, а негативне – про фіскальну консолідацію.

Список використаних джерел:

1. Про Державний бюджет України на 2021 рік: Закон України від 15.12.2020 р. № 1082-ІХ. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#Text> (дата звернення: 10.11.2023).
2. Про Державний бюджет України на 2022 рік: Закон України від 02.12.2021 р. № 1928-ІХ. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text> (дата звернення: 10.11.2023).